

کتابخانه عمومی الکزار (Alcazar): کتابخانه‌ای در خدمت شهروندان

زهرا بیگدلی

دانشجوی دکتری علم اطلاعات و ارتباطات، دانشگاه پُل سزان، فرانسه
zbigdeli@gmail.com

چکیده

هدف از این مقاله، تقسیم یک تجربه و به تصویر کشیدن نمایی از کتابخانه‌ای در نوع خود مدرن، بزرگ و مهم است که در مرکز شهر ماری، دومین شهر بزرگ فرانسه، واقع شده که در جنوب این کشور، در کنار دریای مدیترانه، است. این کتابخانه، در کنار پُرفرت و آمدترین خیابان شهر، مورد توجه تمامی شهروندان قرار گرفته است، به طوری که همه، از کوچک و بزرگ، قبل و بعد از خرید و انجام امور روزانه به کتابخانه مراجعه می‌کنند و نیازهای اطلاعاتی خود را برآورده می‌نمایند. کتابخانه الکزار سعی کرده است، با درهم آمیختن هنر و فناوری، «لذت دانستن» را برای شهروندان به ارمغان آورد.

واژه‌های کلیدی: کتابخانه عمومی الکزار، خلاقیت، نوآوری

مقدمه

امروزه، یکی از شاخص‌های توسعه در هر کشوری بر مبنای تولید، اشاعه و مصرف اطلاعات ارزیابی می‌شود. در جوامع دانش‌بنیان، مراکز اشاعه اطلاعات از جمله کتابخانه‌ها، به‌ویژه کتابخانه‌های عمومی، از جایگاه بسیار مهمی برخوردار هستند، چرا که جوامعی که «دسترسی آزاد» به اطلاعات را برای تمامی شهروندان به‌خوبی فراهم می‌نمایند از رشد و تولید اطلاعات بالاتری برخوردار خواهند بود. چنین رشد و توسعه‌ای محدود به انتشار مقاله و کتاب نیست، بلکه اختراعات و نوآوری‌ها نیز میوه شیرین سهولت دسترسی به اطلاعات هستند.

از نظر فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسه‌های کتابداری (ایفلا)، کتابخانه عمومی پدیده گسترده جهانی است و در جوامع و فرهنگ‌های مختلف و در مراحل متفاوت توسعه یافت می‌شود. این کتابخانه‌ها دسترسی به دانش و اطلاعات و آثار خیالی را، از طریق گروه وسیعی از منابع و خدمات، فراهم می‌کنند و برای همه افراد بدون توجه به نژاد، ملیت، سن، جنس، مذهب، زبان، وضعیت جسمی و معیشتی و غیره در دسترس هستند و اهدافی چون حمایت از آموزش رسمی و غیررسمی، اطلاع‌رسانی و پرورش رشد فردی را بر عهده دارند. کتابخانه‌های عمومی، از طریق خدمات ویژه خود، مطالعه در جوامع را تشویق و ترغیب می‌کنند و در واقع افراد بیگانه با کتاب را به افرادی کتاب‌خوان تبدیل می‌کنند (جهانتاب، ۱۳۸۵).

جوامع، به لحاظ جمعیتی، دارای افرادی با نیازهای مختلف هستند. عدالت ایجاب می‌کند که همه افراد در همه سنین (کودک، نوجوان، جوان، و بزرگسال) و در شرایط جسمی و ذهنی مختلف (مانند معلولین) و همچنین گروه‌های قومی، نژادی، زبانی و غیره به منابع اطلاعاتی دسترسی داشته باشد (جهانتاب، ۱۳۸۵).

الکزار کتابخانه عمومی مرکزی شهر ماریسی - دومین شهر بزرگ فرانسه - است. جهت ساخت این کتابخانه ۶۱ میلیون یورو هزینه شده است که این مبلغ با کمک مالی دولت، وزارت فرهنگ و ارتباطات، شورای شهر و شورای عمومی استان تأمین شده است. نکته قابل تأمل در این است که فراهم کردن بودجه این کتابخانه به عهده یک سازمان و وزارتخانه نبوده، بلکه به‌صورت گروهی و با

مشارکت چندین ارگان تأمین شده است.

در تاریخ ۲۴ مارس ۱۹۹۷، انجمن شهر با طرح ساختن کتابخانه موافقت نمود و در ۲۷ اکتبر ۱۹۹۷، دیدیه روژان^۱ و آدرین فنسیلبر^۲ برنده مناقصه ساخت و اجرای طرح کتابخانه شدند. در تاریخ ۳۰ مارس ۲۰۰۰، نخستین سنگ بنای کتابخانه گذاشته شد و روز ۳۰ مارس ۲۰۰۴، درهای کتابخانه به روی عموم گشوده شد.

کتابخانه روزانه دارای ۳۰۰۰ تا ۸۰۰۰ نفر مراجعه‌کننده است. دلیل این امر آن است که همه در هر سطحی که باشند می‌توانند پاسخ نیازهایشان را در آنجا بیابند؛ به معنای واقعی یک کتابخانه عمومی که به «نیاز شهروندان» بها داده است. قابل ذکر است که این کتابخانه برای ظرفیت ۱۰ هزار مراجعه‌کننده در روز پیش‌بینی شده است.

مطابق اظهارات ریاست کتابخانه، چنین موفقیتی بازتابی است از معماری ساختمان، پخش نور و بازی با نور در کل ساختمان و ساختار اسکاتلندی آن؛ یعنی، پنجره‌ها و شیشه‌ها به‌طور بسیار هنرمندانه‌ای در اطراف شبستان بزرگ و نورانی تعبیه شده‌اند که این فضا به خواننده آرامش و به بیننده نورانیت می‌بخشد (تصویر ۱).

تصویر ۱. نمای داخلی و نور طبیعی

1. Didier Rogeon

2. Adrien Fainsilber

استفاده از نورهای ملایم و طبیعی نه تنها موجب آرامش ذهنی و روانی بیشتری در افراد می‌شود، بلکه باعث صرفه‌جویی در هزینه‌های کتابخانه نیز می‌گردد. این نکته‌ای است که طراحان این بنا بدان توجه‌ای خاص داشته‌اند (فرسای، ۱۳۸۵).

نمای کتابخانه با سنگ مرمر به قطر ۳ میلی‌متر ساخته شده است که اجازه می‌دهد نور بسیار ملایمی وارد سالن‌های مجاور گردد. ساختمان کتابخانه از چهار طبقه تشکیل شده است. مجموعه کتابخانه انواع منابع اطلاعاتی از جمله کتاب، نشریات، فیلم، لوح فشرده، دی‌وی‌دی، و غیره را در بر می‌گیرد که از نظام رده‌بندی دیویی برای رده‌بندی آن‌ها استفاده شده است.

در هر بخش، میز و صندلی برای مطالعه، مبلمان (در تمامی بخش‌های کتابخانه با فاصله‌های اندک مبل‌های راحتی جهت لذت‌بخش کردن مطالعه در اختیار مراجعه‌کنندگان قرار گرفته است)، رایانه‌هایی با امکان دسترسی به فهرست پیوسته کتابخانه، پایگاه‌های اطلاعاتی و مدارک الکترونیکی موجود است.

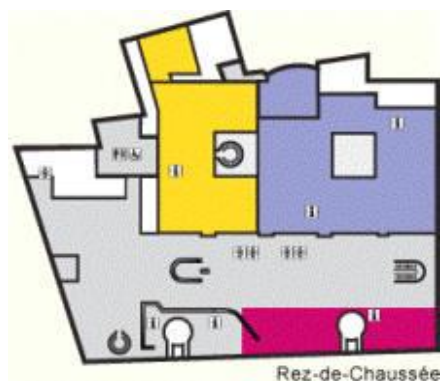
این رایانه‌ها هم به صورت متمرکز به تعداد ۱۰ عدد روی یک میز بزرگ با رعایت فاصله‌ای مناسب (برای احترام به حریم خصوصی افراد) و هم در میان قفسه کتاب‌ها (تصویر ۲) دیده می‌شوند که به صورت ماهرانه‌ای جهت صرفه‌جویی در فضا در دسترس مراجعه‌کنندگانی است که در میان قفسه‌ها احتیاج به جست‌وجو در فهرست کتابخانه دارند و چون این دستگاه برای رفع نیازهای سریع است به شکلی قرار گرفته است که بدون صندلی و ایستاده از آن استفاده شود و در تمام طبقات و لابه‌لای قفسه‌ها این گونه رایانه‌ها قابل مشاهده هستند.

تصویر ۲. استفاده از رایانه در قفسه‌های کتابخانه

تجهیزات کتابخانه

- ◀ یک میلیون منبع برای امانت یا استفاده در محل؛
- ◀ ۱۷۰۰ صندلی برای نشستن؛
- ◀ ۲۳۰ رایانه برای استفاده‌کنندگان؛
- ◀ ۲۵۰ کارمند که ۱۴۰ نفر از آن‌ها با مراجعه‌کنندگان ارتباط دارند؛
- ◀ سالن کنفرانس با گنجایش ۳۰۰ نفر؛
- ◀ سالن نمایشگاه ۲۰۰ متر مکعب؛
- ◀ ۳۵۰ هزار منبع با دسترسی آزاد؛
- ◀ ۲۰۰ هزار نسخه قدیمی و باارزش؛
- ◀ کل فضا ۱۸۰۰۰ متر مکعب است که از این میزان ۱۱۰۰۰ متر مکعب آن برای عموم مراجعه‌کنندگان قابل استفاده است.

تصویر ۳. طبقه همکف

بخش‌های کتابخانه

۱. طبقه همکف (تصویر ۳)

شامل بخش‌های زیر است:

الف. ثبت نام

سمت راست درب ورودی کتابخانه ۷ واحد ثبت نام قرار گرفته است که افراد می‌توانند با ارائه یکی از مدارک زیر ثبت نام نمایند:

۱. کارت شناسایی

۲. مدرکی دال بر سکونت در شهر مربوطه، مانند قبض تلفن و برق یا

اجاره‌نامه و...

۳. رضایت‌نامه برای کودکان

تعرفه و مدت زمان ثبت نام

- ۱۶ یورو به مدت یک سال

- ثبت نام رایگان شامل افراد زیر ۱۸ سال، دانش‌آموزان، دانشجویان، افراد

بیکار و کسانی که به هر دلیلی معاف از مالیات هستند.

- افراد با داشتن کارت عضویت از یکی از کتابخانه‌های شهر، به صورت

خودکار، عضو شبکه کتابخانه‌های شهر می‌شوند و می‌توانند از کلیه کتابخانه‌ها منابع مورد نیاز خود را به امانت بگیرند، ولی منابع باید به کتابخانه مبدأ عودت داده شوند.

ب. اطلاعات

در این بخش، اطلاعات مورد نیاز درباره کارایی ساختمان، چگونگی قرار گرفتن بخش‌های مختلف، کمک و راهنمایی جهت استفاده از دستگاه‌های امانت، جست‌وجوی منابع در فهرست کتابخانه، پذیرفتن گروه‌های بازدید و راهنمایی آن‌ها با قرار ملاقات قبلی برای معرفی کتابخانه، و همچنین پاسخ‌گویی به پرسش‌های کلی و اساسی درباره کتابخانه و همچنین اطلاعاتی درباره برنامه‌ها، همایش‌ها، کنسرت‌ها و یا جلساتی که در کتابخانه برگزار می‌شود در اختیار مراجعه‌کنندگان قرار می‌گیرد. همچنین، در این بخش، می‌توان به فهرست برنامه‌های مربوط به سایر کتابخانه‌های شهر نیز دسترسی داشت.

ج. بخش مرجع

در بخش مرجع (تصویر ۴) ۳ نفر پاسخ‌گوی مراجعه‌کنندگان هستند. چنانچه مراجعه‌کننده در یافتن منابع و یا موضوع مورد نظر خود دچار مشکلی شده باشد و یا نیاز به راهنمایی داشته باشد، می‌تواند به این بخش مراجعه کند تا در صورت نیاز به سایر بخش‌ها راهنمایی شود. جهت کارایی بیشتر در رفع نیازهای مراجعه‌کنندگان غیرفرانسوی، کارکنان این بخش مسلط به زبان انگلیسی هستند. یکی از امکانات جدیدی که به کتابخانه افزوده شده و بسیار مورد توجه قرار گرفته است نظام «پرسش و پاسخ الکترونیکی» یا به عبارتی همان «خدمات مرجع الکترونیکی» است. با استفاده از فرم ویژه پرسش و پاسخ، که در وب‌گاه کتابخانه موجود است، می‌توان پرسش مورد نظر را ارسال و ظرف حداکثر سه روز پاسخ را دریافت نمود. پرسش‌ها می‌توانند مربوط به اطلاعات کتاب‌شناختی، معنای یک واژه، قوانین کار، آزمون استخدامی، سؤال‌های مرجع ساده و... به دو زبان فرانسه یا انگلیسی باشند. تمام این پرسش و پاسخ‌ها در وب‌گاه کتابخانه ذخیره می‌شوند و با

کلیدواژه قابل جست‌وجو هستند. بنابراین، به مراجعه‌کنندگان توصیه می‌شود پیش از ارسال سؤال خود در آرشیو جست‌وجو نمایند.

تصویر ۴. بخش مرجع

د. امانت و عودت منابع

استفاده از کلیه منابع و تسهیلات موجود در کتابخانه برای عموم آزاد است، اما برای امانت گرفتن منابع داشتن کارت عضویت ضروری است که البته به محض ثبت نام و در دست داشتن کارت عضویت افراد می‌توانند منابع مورد نیاز خود را به امانت گیرند. این بخش شامل ۵ واحد ویژه امانت منابع و ۵ واحد مخصوص (تصویر ۵) عودت است که در ساعت‌های پُرمرجع ۱۲ نفر (۱۰ نفر برای امانت و عودت، ۱ نفر جهت سرپرستی و رفع مشکلات احتمالی، و ۱ نفر مسئول ارسال منابع عودت داده‌شده به طبقه زیرزمین کتابخانه) در آن فعالیت می‌کنند. طبقه زیرزمین کتابخانه جایی است که کتاب‌ها بر حسب واحد تفکیک می‌شوند و جهت قفسه‌گذاری به بخش‌های مربوطه ارسال می‌شوند. قابل ذکر است که تمامی جابه‌جایی‌های مربوطه به وسیله بالابرهای ویژه کارکنان و منابع انجام می‌شود.

تصویر ۵. میز امانت اصلی

کمی دورتر از میز بزرگ امانت کتابخانه، برای کمک بیشتر و تسهیل امر امانت، ۵ دستگاه خودکار امانت (تصویر ۶) تعبیه شده است که هر کسی به راحتی می‌تواند، با کمک کارت عضویت و راهنمایی‌های شفاف موجود، مرحله به مرحله کار خود را انجام و با دریافت رسید از دستگاه به کار خود پایان دهد. هر عضو می‌تواند هر بار ۱۰ کتاب، یا ۱۰ لوح فشرده یا نوار کاست، یا ۱ دی‌وی‌دی، یا ۲ نوار ویدئویی به مدت ۳ هفته به امانت بگیرد. منابع مرجع با علامت قرمز مشخص شده‌اند که فقط برای استفاده در محل می‌باشند.

تصویر ۶. میز امانت خودکار

ه. بخش مواد دیداری و شنیداری

این بخش شامل انواع مختلف موسیقی کلاسیک، معاصر، موسیقی بین‌الملل، شامل تمام زبان‌ها، ترانه‌های فرانسوی و موسیقی‌های فیلم است. از آنجا که محل کتابخانه در گذشته سالن کنسرت بوده است، جهت گرامیداشت آن، در این بخش، مجموعه موسیقی‌ها و ترانه‌های مربوط به آن زمان برای علاقه‌مندان گردآوری شده است. در این بخش حتی فیلم‌ها و موسیقی‌های فارسی هم یافت می‌شود.

و. بخش کودکان و نوجوانان (۱)

این بخش مخصوص مراجعه‌کنندگان زیر ۱۶ سال است که شامل رمان، افسانه، فرهنگ لغت، دایره‌المعارف، روزنامه‌ها و مجله‌های مخصوص آن‌ها، نوارهای ویدئویی، دسترسی به اینترنت، بخش موسیقی، بخش زبان‌های خارجی و سایر فعالیت‌ها از قبیل ساعت‌های قصه‌گویی، کارگاه‌های آموزشی و نشست‌های ویژه ادبیات کودکان و نوجوانان است.

ز. بخش روزنامه‌ها

این بخش شامل تمامی روزنامه‌ها اعم از محلی، ملی و بین‌المللی و نشریات روز اطلاعات عمومی است. منابع این بخش به امانت داده نمی‌شود.

۲. طبقه اول (تصویر ۷)

این طبقه شامل بخش‌های زیر است:

الف. بخش کودکان و نوجوانان (۲)

قسمت دوم از بخش کودکان و نوجوانان در طبقه اول قرار گرفته است که شامل سالن قصه‌گویی با ظرفیت ۵۰ نفر و «جزیره کتاب^۱» است که منابع مرجع برای مراجعه‌کنندگان تازه‌کار، حرفه‌ای و پژوهشگران این حوزه را در بر دارد.

ب. بخش جامعه

شامل تمامی منابع مربوط به جامعه‌شناسی است.

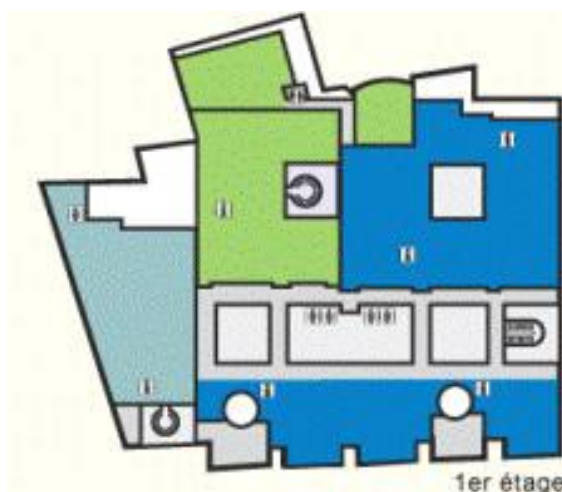
1. L'île aux livres (Book Island)

کتابخانه عمومی الکزار (Alcazar): کتابخانه‌ای در خدمت شهروندان ۳۰۷

ج. بخش منابع ویژه شهر ماریسی

شامل هر گونه منابع اعم از اطلاعات تاریخی، جغرافیایی، کشاورزی، اقتصادی، توریستی و غیره در مورد شهر است.

د. سالن نمایشگاه

تصویر ۷. طبقه اول

۳. طبقه دوم (تصویر ۸)

شامل بخش‌های زیر است:

الف. بخش زبان و ادبیات

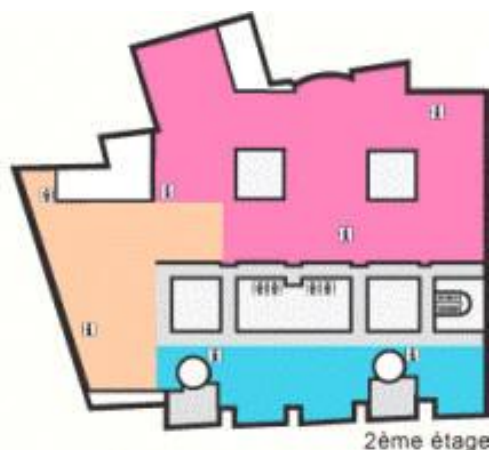
شامل تاریخ ادبیات عمومی، ادبیات جهان، ادبیات فرانسه، رمان، تئاتر و غیره است.

ب. بخش علوم و فناوری

شامل آثار حوزه‌های مهندسی، پزشکی، شیمی، ریاضی، رایانه و غیره است.

ج. بخش هنر

شامل هنرهای زیبا، تئاتر، سینما، عکاسی، رادیو و تلویزیون و غیره است.

تصویر ۸. طبقه دوم

۴. طبقه سوم (تصویر ۹)

این طبقه شامل بخش‌های زیر است:

الف. بخش تمدن و مدرنیته

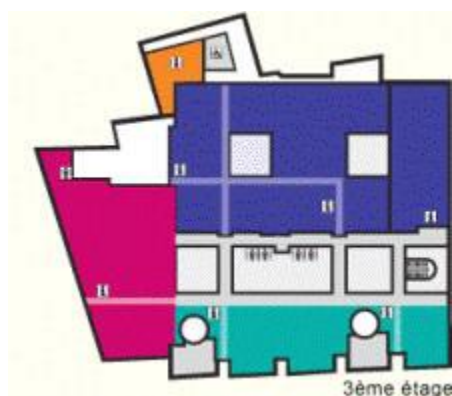
شامل تاریخ جهان، تاریخ فرانسه (به جز مارسسی)، فلسفه، اسطوره‌شناسی، ستاره‌شناسی و غیره است.

ب. بخش مرجع

شامل کتاب‌های مربوط به کتابداری، فرهنگ‌نامه‌ها، دایره‌المعارف‌ها، اطلس‌های جغرافیایی و منابع مرجع آماده است.

ج. خواندن به سبکی دیگر، ویژه نابینایان

این بخش ویژه نابینایان، کم‌بینایان و سایر افرادی است که به این حوزه علاقه‌مند هستند. در این بخش، متون ضبط‌شده روی نوار کاست و سی‌دی، کتاب‌هایی با حروف بزرگ، منابعی با خط بریل، مجله‌هایی درباره معلولان با خط بریل و یا حروف بزرگ، سه کابین مجهز به رایانه‌های ویژه نابینایان و کم‌بینایان و یک دستگاه خواندن قرار دارد. کتابداران این بخش دوره‌های آموزشی ویژه‌ای جهت کمک به چنین مراجعه‌کنندگانی را گذرانده‌اند.

تصویر ۹. طبقه سوم

د. بخش نسخ خطی

شامل مجموعه‌های باارزش و کمیاب، دست‌نوشته‌ها، نسخ خطی، کپی از اصل اسناد مهم، مهرها، و اسناد قبل از سال ۱۹۰۰ است. ورود به این بخش تحت کنترل و نیازمند ثبت نام است.

کتابخانه‌ای برای همه

هدف کتابخانه الکزار اشاعه اطلاعات و فرهنگ در ابعاد وسیع و برای همه عنوان شده است و در رسیدن به این هدف از موفقیت بسیار زیادی برخوردار بوده است. توجه به معلولان و مراجعه‌کنندگانی که عجله دارند دل‌مشغولی‌ای است که در چیدمان کل ساختمان نمایان می‌باشد. راهنماهای نصب‌شده، سهولت جابه‌جایی برای معلولان، سهولت دستیابی به بخش‌های گوناگون و غیره همه نشان‌دهنده تلاش‌هایی است که در جهت «صرفه‌جویی در وقت مراجعه‌کننده» انجام شده است.

تمام فضاها به‌گونه‌ای طراحی شده است که افراد معلول با ویلچر، به‌راحتی و بدون زحمت و بدون نیاز به کمک، از امکانات استفاده کنند. به‌عنوان مثال، ورودی و خروجی و راهروهای عریض هستند و دکمه‌های تعبیه‌شده در بالابرها، جهت سهولت استفاده، در ارتفاع پایین قرار گرفته است. برای نابینایان هم تمهیداتی در نظر گرفته شده است. زنگ مخصوصی هنگام

بازوبسته‌شدن در ورودی به صدا در می‌آید. باندهای فلزی (تصویر ۱۰) که بر روی کف‌پوش موکتی تمام ساختمان قرار گرفته است به گونه‌ای است که فرد نابینا با دنبال کردن این باندها می‌تواند به بخش‌های مختلف دست یابد. راهنما و نقشه تمام طبقات با خط بریل در اطلاعات هر واحد وجود دارد و در بالابرها از خط بریل به همراه راهنمای صوتی استفاده شده است که هنگام توقف در هر طبقه، شماره آن طبقه را اعلام می‌کند. بخش ویژه نابینایان در طبقه سوم، به نام «خواندن به سبکی دیگر»، مجهز به تجهیزات رایانه‌ای ویژه نابینایان و کم‌بینایان است.

تصویر شماره ۱۰. باندهای فلزی در کف کتابخانه

برای ناشنوایان نیز تمام نمایش‌ها به زبان علائم ارائه می‌شود و در کل ساختمان، در فضاهای ضروری، مثل درهای ورودی و خروجی، از چراغ‌های چشمک‌زن و تابلوهای راهنمای بزرگ برای جلب توجه آنان استفاده شده است.

فهرست منابع و وب‌گاه کتابخانه

فهرستگان کتابخانه شامل فهرست منابع تمام کتابخانه‌های شهر می‌باشد. هنگام جست‌وجو می‌توان دامنه جست‌وجو را به کتابخانه‌ای خاص محدود کرد. نتیجه جست‌وجو مکان کتاب، وضعیت امانت و تاریخ برگشت آن را نشان خواهد داد.

هنگام جست‌وجو، فهرست کتابخانه با دادن پیوندهایی به سایر موضوع‌ها این امکان را فراهم می‌سازد که جست‌وجوگر بتواند سایر منابع مرتبط با موضوع جست‌وجو و یا سایر آثار یک نویسنده را نیز مشاهده نماید. در تمام مراحل جست‌وجو، برای راهنمایی مراجعه‌کننده، توضیحات ضروری و لازم داده شده است.

با دسترسی به اینترنت و وب‌گاه کتابخانه، هر کسی قادر خواهد بود در فهرستگان کتابخانه جست‌وجو نماید و همچنین به اطلاعات ضروری درباره کتابخانه اعم از نشانی، تلفن، برنامه‌های در دست اجرا، همایش‌های ماه‌های آینده و غیره دست یابد و همچنین اعضای کتابخانه با وارد کردن شماره کارت خود می‌توانند سابقه امانت، تاریخ برگشت و تعداد منابعی را که امانت گرفته‌اند ببینند.

خدمات و ابتکارات کتابخانه

- برای جذب کاربران و بازاریابی خدمات خود، کتابخانه یک سری خدمات و امکانات در اختیار کاربران قرار می‌دهد که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:
- ◀ کلاس‌های آموزشی رایگان، شامل آموزش استفاده از رایانه، اینترنت، نظام رده‌بندی کتابخانه
 - ◀ بازدیدهای گروهی از کتابخانه با قرار قبلی
 - ◀ عضویت رایگان برای افراد زیر ۱۸ سال، دانشجویان، و افراد بیکار
 - ◀ قصه‌خوانی برای کودکان، نوجوانان و بزرگسالان
 - ◀ نمایش فیلم (هفته‌ای یک بار)
 - ◀ آتلیه‌های نویسندگی
 - ◀ کلوپ خوانندگان (ویژه بزرگسالان)، خواندن بخش‌هایی از یک کتاب با صدای بلند، آشنایی با نویسندگان و کتاب‌های جدید
 - ◀ دعوت از نویسندگان برای معرفی کتاب‌هایشان
 - ◀ جلسات نقد کتاب (شنبه‌ها)
 - ◀ کلوپ مجله‌های نوجوانان (هفته‌ای یک بار و بحث درباره مسائل روز)
 - ◀ شبکه کتابخانه‌های شهر: با عضویت در یک کتابخانه می‌توان از امکانات تمام کتابخانه‌های شهر بهره‌مند شد

◀ و بخش مربوط به منابع شهر: کتابخانه‌های هر شهری بخشی مربوط به منابع ویژه درباره همان شهر و استان دارند.

نتیجه‌گیری

کتابخانه‌های عمومی سابقه درازمدتی در خدمت به کودکان دارند و در برآوردن نیاز مطالعه کودکان با نیروهای موجود در خانواده‌ها و مدارس متحد شده و همراه با آنها به صورت یکی از قسمت‌های مهم جامعه درآمده‌اند. کتابخانه‌های عمومی، با فراهم آوردن گروه وسیعی از منابع اطلاعاتی و فعالیت‌ها، فرصت‌هایی برای کودکان فراهم می‌آورند تا لذت خواندن و هیجان ناشی از کشف دانش و آثار تخیلی را تجربه کنند. کودکان و والدین آنها باید یاد بگیرند که چگونه بهترین استفاده را از کتابخانه بکنند و چگونه مسئولیت ویژه‌ای برای حمایت از فرآیند یادگیری خواندن داشته باشند. در فرانسه، کتابخانه‌های عمومی در مناطق و محیط‌های مختلف، مانند مؤسسه‌های بهداشتی ویژه کودکان و مهدکودک‌ها، با برپایی ساعات قصه‌گویی، خواندن را تبدیل به جزء جدایی‌ناپذیر زندگی روزمره آنان می‌کنند.

از ویژگی‌های زیبای کتابخانه الکزار عمومی بودن آن است، بدین معنی که تمام افراد با هر سن، حرفه، دین و آیینی می‌توانند با مراجعه به آن نیاز خود را برآورده سازند. ساعات قصه‌خوانی برای کودکان زیر سه سال از ساعت‌های پرمراجعه کتابخانه است. تصور نمایید، دو بار در ماه، کتابخانه شاهد حضور مادران و کودکان زیر سه سال خود می‌باشد که برای ساعت قصه‌خوانی آمده‌اند. مراجعه‌کننده به کتابخانه باید با هر بار مراجعه به کتابخانه از مشاهده تمام تغییرات و تازگی‌هایی که در محیط، برای ارائه خدمات و آسایش وی در نظر گرفته است، غافل‌گیر شود. برنامه‌های گوناگون پویایی کتابخانه را تضمین می‌کنند و هر بار مراجعان و مشتاقان جدیدی را به کتابخانه می‌کشاند و با خدماتی که به آنها ارائه می‌نماید آنان را به «مراجعان و مشتریان وفادار» کتابخانه تبدیل می‌نماید. مطابق اصول و قوانین رانگانانان، چیزی که کتابخانه‌های کشور ما، در حال حاضر، باید به آن توجه بیشتری نمایند اصل پنجم، یعنی «کتابخانه یک ارگان زنده می‌باشد»، است.

کتابخانه‌های ما نباید به خرید و مجموعه‌سازی بسنده نمایند، بلکه بایستی به دنبال خلاقیت و بازاریابی برای محصولات و خدمات اطلاعاتی خود باشند و تلاش کنند که مراجعه‌کنندگان وفاداری برای سال‌های آتی تربیت کنند.

«خلاقیت» یعنی معرفی و ایجاد یک ایده، تفکر، محصول و یا خدمت جدید برای نخستین بار در یک مجموعه (لاروس، ۲۰۰۹)؛ مجموع فرآیندهایی که به دنبال مطالعات پی‌درپی سبب ایجاد و خلق یک ایده و نظر نوینی می‌شوند. در ایران، پیش از اینکه به فکر نوآوری و خلاقیت باشیم، تلاش کنیم تا وظایفی که به عهده کتابخانه‌های عمومی است به‌درستی انجام شود. باید به دنبال راهکارهایی برای ایجاد ارتباط مداوم میان کتابخانه و مراجعه‌کنندگان باشیم و تلاشمان بر این باشد که کتاب‌خوانی و کتابخانه را به معنای واقعی کلمه «عمومی» کنیم.

منابع

بیگدلی، زهرا (۱۳۸۴). الکزار، کتابخانه عمومی شهر مarseille. نما. (۵) ۲، بازیابی ۱۵ اسفند ۱۳۸۶، از

http://www.irandoc.ac.ir/data/e_z/vol5/bigdeli.htm

جهانتاب، مهدی (۱۳۸۵). داستان کتاب. بازیابی ۱۵ اسفند ۱۳۸۶، از

<http://www.tiknews.org/display/?ID=29183>

فرسایی، مانی (۱۳۸۵). نقدی بر مقاله الکزار. بازیابی ۱۵ اسفند ۱۳۸۶، از

<http://www.ketabname.blogfa.com/post-10.aspx>

Alcazar: The Municipal Library of Marseille. Retrieved 15 August, 2007, from <http://www.bmvr.marseille.fr/>

Larousse (2009). *Innover*. Larousse. Retrieved 15 August, 2007, from <http://www.larousse.fr/encyclopedie/#larousse/43099/10/innover>